

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra pedagogiky

**Česká
zemědělská
univerzita
v Praze**

**Environmentální výchova v dalším vzdělávání pedagogických
pracovníků v primárním školství**

Bakalářská práce

Autor: Simona Tichá

Vedoucí práce: PhDr. Mgr. Jiří Šedivý

2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Simona Tichá

Specializace v pedagogice
Poradenství v odborném vzdělávání

Název práce

Environmentální výchova v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků v primárním školství

Název anglicky

Environmental education as a continuing professional development for teachers working in pre-school education

---

Cíle práce

Cílem je vytvořit vzdělávací akci směřovanou na pedagogy mateřských škol. V teoretické části budou popsány komponenty vzdělávacího programu. V praktické části bude vytvořen konkrétní návrh vzdělávacího plánu, respektive vhodný program pro získání dovedností a znalostí k praktickému začlenění environmentální výchovy do mateřských škol.

Metodika

1. Nejprve bude provedena rešerše literatury zabývající se vybranou problematikou a průběžné konzultace s vedoucím práce.
2. Vymezení terminologie.
3. Vymezení předmětu – práce bude vycházet z pravidel pro projektování akce. Na příklad bude stanoven cíl akce, profil absolventa, rozsah školení apod.
4. Vyvození závěru, soupis literatury.

Doporučený rozsah práce

Podle pravidel pro psaní BP.

Klíčová slova

vzdělávací akce, environmentální výchova, vzdělávání pedagogů

Doporučené zdroje informací

BARTOŇKOVÁ, Hana. Projektování vzdělávací akce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1442-2.

BRTNOVÁ ČEPIČKOVÁ, Ivana a Roman KROUFEK. Environmentální výchova jako průřezové téma školního vzdělávacího programu: příručka pro učitele. V Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2006. ISBN 80-7044-826-1.

ČINČERA, Jan, Kateřina JANČAŘÍKOVÁ, Tomáš MATĚJČEK, Petra ŠIMONOVÁ, Jan BARTOŠ, Miroslav LUPAČ a Lenka BROUKALOVÁ. Environmentální výchova z pohledu učitelů. Brno: Masarykova univerzita, 2016. ISBN 978-80-210-8439-1.

MÁCHAL, Aleš, Helena NOVÁČKOVÁ a Lenka SOBOTOVÁ. Úvod do environmentální výchovy a globálního rozvojového vzdělávání: soubor učebních textů. Brno: Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, 2012. ISBN 978-80-87604-01-4.

MUŽÍK, Jaroslav. Profesní vzdělávání dospělých. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. Vzdělávání dospělých. ISBN 978-80-7357-738-4.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – IVP

Vedoucí práce

PhDr. Mgr. Jiří Šedivý

Garantující pracoviště

Katedra pedagogiky

Elektronicky schváleno dne 25. 5. 2021

Ing. Karel Němejc, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 25. 5. 2021

Ing. Karel Němejc, Ph.D.

Pověřený ředitel

V Praze dne 21. 03. 2022

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: **Environmentální výchova v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků v primárním školství** vypracovala samostatně a citovala jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použila, které jsem rovněž uvedla na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů.

Jsem si vědoma že, na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V ..... dne .....

.....

(podpis autora práce)

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych touto cestou poděkovala PhDr. Mgr. Jiřímu Šedivému za věcné připomínky a cenné rady při konzultacích a vypracování bakalářské práce.

Abstrakt

Bakalářská práce na téma „Environmentální výchova v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků v primárním školství“ se zabývala problematikou tvorby vzdělávací akce.

Teoretická část převážně vycházela z odborného popisu environmentální výchovy, kam se řadí například: popis environmentální výchovy z historického hlediska, environmentální výchova v mateřských školách v návaznosti na Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání a Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta. Také zde byly vypsány ekologické organizace, které spolupracují s mateřskými školami. Poslední dvě kapitoly z teoretické části popisovaly tvorbu vzdělávací akce a vzdělávání dospělých. V praktické části byl vytvořen projekt s názvem „Envihrátky pro předškoláky“.

Cílem teoretické části bakalářské práce byl podrobný popis environmentální výchovy se všemi náležitostmi a popis postupu projektování vzdělávací akce. Cílem praktické části bylo vytvořit projekt vzdělávací akce pro pedagogy mateřských škol.

Výstupem bakalářské práce je zpracovaný projekt s názvem „Envihrátky pro předškoláky“. Jednalo se o edukativní a zároveň volnočasovou vzdělávací akci. Projekt se zaměřoval na praktické činnosti, které pedagogové během kurzu získají pro vylepšení vyučovací úrovně v environmentální oblasti v jejich zaměstnání. V programu byly naplánovány přednášky a praktické činnosti pro účastníky kurzu.

Klíčová slova

vzdělávací akce, environmentální výchova, vzdělávání pedagogů

Abstract

The bachelor thesis on "Environmental education as a continuing professional development for teachers working in pre-school education" dealt with the issue of creating an educational event. The theoretical part mainly dealt with the description of environmental education, which includes a description from a historical point of view, environmental education in kindergartens in relation to the Framework Curriculum for preschool education and Environmental Education, upbringing, and enlightenment. There is also a list of environmental organizations that work with kindergartens. The last two chapters of the theoretical part described the production of an educational event and adult education. In the practical part, a project called "Envihrátky for preschoolers" was created. The aim of the theoretical part of the bachelor's thesis was a detailed description of environmental education with all the requisites and a description of the procedure of planning an educational event. The aim of the practical part was to create a project focused on teaching how to create an educational event for kindergarten teachers. The result of the bachelor thesis is a project called "Envihrátky for preschoolers". This project is an educational and at the same time leisure educational event. The project focused on the practical activities that the teachers will acquire during the course to improve the teaching level in the environmental field at work. The program included lectures and practical activities for the course participants.

Keywords

educational event, environmental education, adult education

OBSAH

ÚVOD.....	11
TEORETICKÁ ČÁST	13
1 Cíl a metodika.....	13
2 Environmentální výchova.....	14
2.1 Historie environmentální výchovy	15
2.1.1. Ekologická výchova a organizace v České republice do roku 1989....	15
2.1.2. Environmentální výchova v České republice po roce 1989	16
3 Environmentální výchova v předškolním věku	17
3.1 Cíl environmentální výchovy	17
3.2 Překážky a rizika při realizaci environmentální výchovy	17
3.3 Pedagogické zásady a doporučení.....	18
4 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.....	19
4.1 Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO)	20
4.1.1. Konkrétní EVVO plán na vybrané mateřské škole.....	21
5 Střediska ekologické výchovy	24
5.1 Pavučina	24
5.2 Mrkvička	24
5.3 Lipka	25
5.4 Toulcův dvůr	25
5.4.1. Semínko	26
6 Vzdělávání dospělých.....	27
6.1 Formy vzdělávání dospělých.....	27
6.1.1. Formální vzdělávání	27
6.1.2. Neformální vzdělávání.....	28

6.1.3.	Informální učení (vzdělávání).....	28
6.2	Další vzdělávání pedagogických pracovníků.....	28
6.2.1.	Národní pedagogický institut.....	29
7	Vzdělávací akce.....	30
7.1	Analýza vzdělávacích potřeb a stanování cíle	30
7.2	Profil účastníka a absolventa.....	31
7.3	Obsah vzdělávací akce	31
7.4	Formy a metody vzdělávání	32
7.5	Didaktické prostředky	32
	PRAKTICKÁ ČÁST	34
8	Představení projektu	34
8.1	Cílová skupina a profil účastníka	34
8.2	Cíle projektu a profil absolventa	35
8.3	Místo a termín konání akce	35
8.3.1.	Formy a metody vzdělávací akce.....	37
8.4	Projektový tým	37
8.5	Technické a materiální zabezpečení.....	38
8.6	Diseminace projektu.....	38
8.7	Finanční rozvaha	39
8.8	Časový harmonogram	40
8.9	Evaluace	48
	ZÁVĚR.....	50
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	52
	SEZNAM TABULEK	56
	SEZNAM PŘÍLOH.....	57

PŘÍLOHY

ÚVOD

Ke zpracování tématu environmentální výchova mě vedla myšlenka dnešního environmentálně upadajícího světa, kam spadá i celosvětově známá a diskutovaná problematika biodiverzity. Lidstvo si význam biodiverzity stále více uvědomuje a z tohoto důvodu vznikají celosvětové instituce na její ochranu.

Americká společnost Rubicon, která se mimo jiné věnuje recyklaci a odpadům, ve svém článku uvádí, že dospělí jedinci by měli dětem pomoci vybudovat zdravé návyky, které následně nebudou poškozovat na naši planetu. Studie poukazuje na základní návyky, jako je recyklace, nepoužívání jednorázových plastových tašek, vypínání světla nebo upřednostnění opakovatelně použitelných PET lahví. První upevňování zásad, které dítě dostává jsou již v primární skupině, tj. rodině, a následně ve školní instituci prostřednictvím pedagogů (Why Environmental Education is Important for Kids, 2022)

Environmentální výchova vybavuje děti a žáky specifickými kompetencemi, které jsou důležité pro jejich budoucí život a učí je správnému chování nejen k sobě samému, ale i ke svému okolí (Doporučené očekávané výstupy, 2011).

Podle mého názoru jsou to právě pedagogové mateřských škol, kteří by se tomuto tématu měli ve svých mateřských školách věnovat a dětem vštěpovat do podvědomí námět o ekologii. Trendy se v dnešní době neustále posouvají, proto je důležité prohlubovat a obohacovat vědomosti pedagogů prostřednictvím zážitkových kurzů a školení.

Bakalářská práce bude rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části budou popsány komponenty environmentální výchovy a vzdělávací akce. V praktické části se zaměřím na tvorbu konkrétní vzdělávací akce.

Teoretickou část následně dělím do jednotlivých kapitol. V nich se budu zabývat základní terminologií environmentální výchovy, historií a historickými středisky v České republice. Dále se zaměřím na environmentální výchovu v období předškolního věku, její cíle a výstupy, rizika při realizaci a doporučení pro pedagogy. V posledních dvou kapitolách se budu věnovat vzdělávání dospělých a vzdělávací

akci, kde bude teoreticky rozepsán cíl akce, profil účastníka a absolventa, formy, metody a na závěr didaktické prostředky.

V praktické části vytvořím konkrétní návrh pro vzdělávací akci pro pedagogické pracovníky mateřských škol v environmentální výchově. Vzdělávací akce bude obsahovat cíle a cílovou skupinu účastníků, profil účastníka a absolventa, místo a termín konání akce, projektový tým, technické a materiální zabezpečení, diseminaci projektu, finanční rozvahu, časový harmonogram a evaluaci.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Cíl a metodika

Cílem práce bylo vytvořit vzdělávací akci směřovanou na pedagogy mateřských škol. V teoretické části byly popsány komponenty vzdělávacího programu. V praktické části byl vytvořen konkrétní návrh vzdělávacího plánu, respektive vhodný program pro získání dovedností a znalostí k praktickému začlenění environmentální výchovy do mateřských škol.

Nejprve byla provedena rešerše literatury zabývající se vybranou problematikou. Následovalo vymezení terminologie a předmětu, kdy byl stanoven cíl akce, profil absolventa a rozsah školení. Vyvození závěru a soupis literatury.

2 Environmentální výchova

Vývoj tohoto pojmu je z historického hlediska neustále zdokonalován a zaměřován, proto je zde k porozumění vypsáno několik základních termínů.

Ekologie. „Ekologie je vědní obor zkoumající vzájemné vztahy mezi organismy a jejich prostředím“ (Máchal, 2000, s. 13).

Životní prostředí. Životní prostředí podle Máchala (2010, s. 13) je soubor veškerých činitelů, se kterými přichází do styku živý subjekt (organismus, člověk). „Životním prostředím je vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie“ (17/1992 Sb. Zákon o životním prostředí, § 2).

Environmentální výchova. Podle Jančařikové (2010, s. 9) se environmentální výchova definuje jako veškeré výchovné a vzdělávací úsilí. Cílem by měla být spoluodpovědnost lidí za současný i příští stav přírody a životního prostředí. Máchal (Jančařiková, 2010, s. 9) popisuje, že v praktické pedagogické činnosti jde o dosažení ekologických poznatků s citovými prožitky, které by měly pomoci nalézt lásku k přírodě a zvnitřňovat úctu k životu. Dytrtová (2014, s. 5-6) popisuje environmentální výchovu jako globální přístup k pochopení vztahů, časových i prostorových souvislostí. Dále popisuje, že zásadním doporučením školám je zpracování programu environmentálního vzdělávání a určení osoby koordinátora, který by měl rozumět cílům a dokumentům environmentální výchovy.

EVVO. Celým názvem Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta. „Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách“ (17/1992 Sb. Zákon o životním prostředí, § 16).

Výchova k trvale udržitelnému rozvoji. Tento pojem se v České republice, ale i ve světě, stává velmi rozšířeným. Podle Leblové (2016, s. 16) tímto pojmem rozumíme přijetí zdravého životního stylu v oblasti sociální, ekonomické a kulturní.

2.1 Historie environmentální výchovy

Pojmu environmentální výchova (dále jen EV) předcházela řada termínů, avšak ani tento není definitivní. Za prvně používaný termín, který se v České republice vyskytl v 60. letech 20. století se dá považovat výchova k ochraně přírody. Následovala výchova k ochraně přírody a k péči o životní prostředí, dále ekologická výchova, také globální výchova a environmentální výchova. Dnes se stále častěji můžeme setkat s výchovou k udržitelnému rozvoji (Jančaříková, 2010, s. 9).

První mezinárodní konference o environmentální výchově se uskutečnila v Tbilisi v roce 1977. Činčera (2007, s. 12) ve své knize uvedl tři hlavní výstupy ze zmiňované konference: „Cílem environmentální výchovy je 1. posílit naše vědomí a porozumění ekonomické, sociální a ekologické provázanosti v městských i venkovních oblastech; 2. poskytnout každému příležitost dosáhnout znalostí, hodnot, názorů, odpovědnosti a dovednosti k ochraně a zlepšování životního prostředí; 3. tvořit nové vzorce chování jednotlivců, skupin i společnosti jako celku vstřícné k životnímu prostředí.“

Environmentální výchova má v České republice hluboké kořeny, kdy do škol pronikala převážně z mimoškolních aktivit. EV převážně vychází ze skautingu a foglarovské tradice (Jančaříková, 2010, s. 10).

2.1.1. Ekologická výchova a organizace v České republice do roku 1989

První československá organizace, která navázala na skauting, je **TIS**, založena roku 1968. Jejím cílem je ochrana a výchova k přírodě. V roce 1974 na konferenci OSN vzniklo **hnutí Brontosaurus**, díky účastníkům z Ústavu krajinné ekologie ČSAV a redakci Malého světa. Hnutí bylo do roku 1990 součástí Socialistického svazu mládeže, nyní působí jako samostatná organizace. Brontosaurus sdružuje mladé lidi na bázi dobrovolnosti. Cílem je pečovat o přírodu a významné lokality, pomoc na ekofarmách a oprava hradů či zámků. Někteří členové se věnují volnočasové pedagogické činnosti, výchově dětí v environmentálním hledisku (Základy ekologie a problematiky životního prostředí, 2016).

Jednou z nejvýraznějších organizací 80. let 20. století se stal **Český svaz ochránců přírody** (dále jen ČSOP). Od roku 1981 začal vydávat vlastní časopis s názvem „Naší přírodou“, obsahoval mimo jiné i metodické příručky. ČSOP byl za své „vynikající

výsledky v práci při ochraně a zlepšení životního prostředí“ zapsán na listinu Programu OSN. Po sametové revoluci se organizace přidala do IUCN – mezinárodního svazu ochrany přírody (Historie ČSOP, 2019).

Významné je zmínit např. organizaci **Junák**, která má kořeny v českých zemích od roku 1911. „Skutečnost, že junáci nepovažují lidi za pány tvorstva a že příroda pro ně nikdy nebyla jen prostorem ke hrám a cvičením, věrohodně dokládá výrok autora českého pojmu lesní moudrost prof. Miloše Seiferta.“ V 70. a 80. letech byla většina mimoškolních aktivit dětí umožňována pouze v **Pionýru** (Máchal a kol., 2012, s. 16-17).

2.1.2. Environmentální výchova v České republice po roce 1989

Ve školství se začal v 60. letech 20. století objevovat pojem „výchova k ochraně přírody“ používaný Janem Čerovským a Evou Olšanskou. Tito propagátoři nově vznikajícímu oboru dodali zřetelný obsah a oslovili tisíce dětí i pedagogů (Mácha, 2000, s. 3).

První vládní dokument věnující se výhradně ekologické výchově bylo usnesení vlády ČR ke strategii státní podpory EV v 90. letech. Umožnil zařazení EV do všech pedagogických oborů středních škol, vysokých škol a fakult. Dále dokument usiloval o začlenění EV do dalšího vzdělávání učitelů a středisek volnočasové výchovy (Máchal a kol, 2012, s. 19).

Nezbytnou roli zastávaly i organizace zřizované ministerstvem životního prostředí, jako např. chráněné krajinné oblasti – Krkonošský národní park, Národní park Šumava. Na školení pedagogických pracovníků se podílel Národní institut dalšího vzdělávání (NIDV) a občanská sdružení, jako Klub environmentální výchovy (Máchal a kol, 2012, s. 19).

Významnou osobnost z řad pedagogů hrál Josef Vavroušek, uznávaný vědec, ekolog a politik. Založil významnou nevládní organizaci – Společnost pro trvale udržitelný život (STUŽ). Byl rovněž propagátorem programu zavedení předmětu Ekologie člověka do výuky ve školách všech stupňů (Máchal a kol, 2012, s. 20-21).

Důležité je zmínit i paní doktorku Kvasničkovou, která je považována za zakladatelku tehdejší ekologické výchovy díky upravením učebních osnov a učebnic v přírodopisu

pro základní školy. V návaznosti na tuto událost v roce 1990 se na středních školách zavedl předmět Základy ekologie. Paní Kvasničková mimo jiné publikuje učebnice a je zakladatelkou Ekogymnázia (Mácha, 2000, s. 10).

3 Environmentální výchova v předškolním věku

Proč praktikovat environmentální výchovu už od mateřské školy? Na tuto otázku odpovídá Leblová (2016, s. 18) ve své knize. Malé děti nemají špatné návyky, a jestli ano, můžeme s nimi pracovat a ovlivnit je. S tímto postojem nemají šanci vytvořit nesprávný konzumní postoj k přírodě. Navíc jsou velmi schopní empatie a učení, tudíž jsou otevřeny tomu, co do nich bude zaseto. Výchova EV v mateřské škole spočívá v pokládání správných základů postojů, hodnot a cílů, na kterých dále bude dítě stavět. Máchal (Leblová, 2016, 18-19) se vyjadřuje takto: „Snažíme-li se, aby příroda byla dětem čímsi důležitějším než jednou z tisíc definic, které musejí zvládnout během školní docházky, pak jim musíme dát příležitost, aby mohly v opravdové přírodě něco prožít, pochopit, aby se nejpřirozenějšími způsoby učily vzájemné komunikaci“.

3.1 Cíl environmentální výchovy

Máchal (2012, s. 55) uvádí, že cíl environmentální výchovy je odpovědné chování, jehož důsledkem je prostředí vhodné pro kvalitní život.

Leblová (2016, s. 16) popisuje cíl následovně: „Cílem EV by měl být člověk s rozvinutým zájmem o přírodu, s touhou ji poznávat a potřebou ji aktivně aktivovat s tzv. environmentální senzitivitou“.

Jančaříková (2010, s. 12) tvrdí, že podstatné je u dětí podnítit touhu poznávat svět a rozvíjet trvalý vztah k přírodě.

3.2 Překážky a rizika při realizaci environmentální výchovy

1. Nebezpečné prostředí. V okolí mateřské školy (dále jen MŠ) a na zahradě by neměl být nebezpečný materiál a jedovaté houby, případně rostliny.
2. Nevhodné prostředí. Děti by měly trávit podstatnou část dne venku a omezit pobyt ve vnitřních prostorech.

3. Příliš úzkostlivá péče o děti. Dětem by se měla poskytovat dostatečná volnost v aktivitách a pohybu.
4. Nedostatečná připravenost pedagogů. Pedagogové by měli být seznámeni s důležitostí a podstatou EV.
5. Přílišná aktivita. Aktivity by měly být uskutečňovány v přiměřené míře.
6. Velký počet dětí na jednoho pedagoga (Jančaříková, 2010, s. 40-53).

Leblová (2016, s. 26-28) mezi další rizika řadí alergie, otravy různého typu, úrazy a nevhodné oblečení.

Smolíková (2004, s. 29-30) dále upozorňuje na xenofobní chování ze strany dospělých, používání příliš abstraktních pojmů, nevhodně zvolená témata k věku dětí a náhlá uzavřenost školy vůči aktuálnímu dění.

3.3 Pedagogické zásady a doporučení

Mělo by se dbát na edukační potřeby dětí. Zároveň realizovat činnosti a aktivity zajímavou a vhodnou formou pro děti tohoto věku. Podporovat zvědavost. Vycházet vstřícně odlišným typům osobnosti. Vzdělávání a požadavky by měly být přiměřené vrozeným dispozicím dítěte a ne tomu, co je považováno za standard. Respektovat časový cyklus. Zavedené aktivity by se měly pravidelně opakovat během týdne, měsíce, roku (např. masopust, oslava Dne země). Déle se zmiňuje rozvíjení fantazie, nesoupeřivost, poznávání všemi smysly a rozvíjení kritického myšlení (Jančaříková, 2010, s. 25-30).

4 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále jen RVP PV) vstoupil v platnost 1. ledna 2005. RVP PV obsahuje podmínky, požadavky a pravidla pro instituce zajišťující vzdělávání dětí v předškolním věku. Stanovuje předškolní vzdělání, na které navazuje vzdělání základní a zobrazuje východisko pro tvorbu školních vzdělávacích programů. Mezi hlavní principy RVP PV se řadí akceptace odlišností ve vývoji každého jedince, vytváření klíčových kompetencí u dětí a umožnění mateřským školám využívat nejrůznější formy i metody vzdělávání. Úkolem RVP PV je doplnit a podpořit rodinnou výchovu. Podporovat vývoj dítěte, jeho životní i vzdělávací cestu. Rozvíjet individualitu dítěte, pomoci pochopit okolní svět a motivovat je k dalšímu poznávání a učení. A v neposlední řadě podporovat tělesný a psychický rozvoj společně se zdravím (Smolíková, 2004, s. 6).

V RVP PV se uplatňuje vzdělávací obsah, který se dělí do jednotlivých oblastí. Oblasti se vzájemně ovlivňují a podmiňují. Je kladen důraz na přirozené prolínání v pedagogické praxi, jelikož realizovat jednotlivé oblasti zvlášť by bylo nereálné a nepřijatelné. Obsah je rozdělen do pěti oblastí: biologické, psychologické, sociálně-kulturní, interpersonální a environmentální. Konkrétně se tyto oblasti nazývají: DÍTĚ A JEHO TĚLO, DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA, DÍTĚ A TEN DRUHÝ, DÍTĚ A SPOLEČNOST, DÍTĚ A SVĚT. Environmentální výchova se promítá do poslední zmíněné oblasti, tedy Dítě a svět. Záměrem je vytvořit u dítěte elementární povědomí o světě, o vlivu člověka vůči planetě a životnímu prostředí – kam se řadí např. nejbližší okolí nebo globální problémy celosvětového dosahu. Cílem je vytvořit u dítěte základ pro odpovědné chování, přístup a postoj k životnímu prostředí (Smolíková, 2004, s. 15).

Smolíková (2004, s. 27-29) v podkapitole Dítě a svět popisuje dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy, které by dítě na konci školní docházky mělo získat. Mezi cíle řadíme např. poznávání místa ve kterém žije, seznámení se s odlišnými kulturami, vytváření dovedností a schopností pro přizpůsobování se v podmínkách vnějšího i vnitřního prostředí a rozvoj úcty k životu. Jančaříková (2012, s. 12-13) ve své knize uvádí, že se dítě na konci školního období zpravidla dokáže orientovat ve známém

prostředí, umí rozpoznat nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, dokáže si osvojit základní poznatky o okolí a naučí se pečovat o vybrané zvíře.

4.1 Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO)

Tento pojem vychází z anglického originálu environmental education neboli životní prostředí. EVVO poskytuje pro zřizovatele škol a školských zařízení důležité postupy při začlenění environmentální výchovy do výuky. Dále zahrnuje aktivity a určité činnosti v rámci formálního, neformálního i informálního učení nejen pro děti, ale i pro dospělé. Kromě environmentálního vzdělání ve školství zajišťuje EVVO environmentální poradenství a poskytuje osvětové aktivity pro veřejnost. Nejčastěji se realizuje prostřednictvím škol, účastnit se mohou i neziskové organizace (např. střediska ekologické výchovy), veřejné správy nebo region (Metodický pokyn MŠMT, 2008).

V říjnu roku 2000 byl přijat Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice. Program obsahuje mimo jiné i akční plán, který se vždy každé tři roky aktualizuje prostřednictvím Meziresortní pracovní skupiny pro EVVO. Základním cílem tohoto dokumentu je dosáhnout environmentálně vzdělané společnosti, která bude opatrovat životní prostředí. EVVO je v České republice realizováno pod záštitou Ministerstva životního prostředí (MŽP) společně s Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Obě z uvedených ministerstev zařazují EVVO do svých rozvojových dokumentů, které se následně promítají v resortu školství (Státní program environmentálního vzdělávání, 2002).

EVVO je zakotveno v těchto platných právních dokumentech:

1. Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí,
2. Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny,
3. Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí,
4. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, školský zákon.
5. Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků.

EVVO pro školy vychází z učebních dokumentů, tj. školských vzdělávacích programů (ŠVP) a rámcových vzdělávacích programů (RVP), které se snaží o zapojení všech

pedagogických pracovníků, žáků, studentů, rodičů a sponzorů škol do plánování. Tento dokument se zpravidla rozpracovává jako dlouhodobý strategický dokument, nejčastěji v rámci jednoho školního roku, a následně je školou podle potřeb aktualizován. Obsahuje např. vzdělávací cíle a výstupy, opatření, evaluaci, další vzdělávání pedagogických pracovníků a spolupráci školy a okolí. K úspěšné realizaci se doporučuje využívat zavádění několikadenních pobytových kurzů v přírodě, výukové programy ekologické výchovy, návštěva správních celků, zoologických zahrad, ekologických středisek a zejména využívat pozemky školy (Metodický pokyn MŠMT, 2008).

Každé škole je doporučováno mít svého koordinátora EVVO. Nejčastěji se jedná o jednoho proškoleného pedagoga, který spolupracuje s ostatními pedagogy. Jeho úkolem je vytvářet program EVVO, dohlížet, aby program byl v souladu s další dokumentací školy, koordinovat a realizovat EVVO, iniciovat spolupráce s environmentálně založenými partnery a v neposlední řadě poskytovat konzultace ohledně environmentálního tématu (Metodický pokyn MŠMT, 2008).

4.1.1. Konkrétní EVVO plán na vybrané mateřské škole

V této podkapitole uvedu konkrétní příklad zpracovaného EVVO plánu pro 1. Mateřskou školu v Karlových Varech. Samotným koordinátorem je paní ředitelka Zdeňka Tichá. Na začátku tohoto dokumentu paní ředitelka vysvětluje základní pojmy ohledně environmentální výchovy, např. environmentální vzdělávání, výchovu, osvětu nebo samotný plán EVVO.

V první kapitole je popsána evaluace EVVO za uplynulé období. Můžeme se zde dočíst, že environmentální výchova byla zařazena do ŠVP na všech odborných pracovištích, prolínala se všemi výchovnými složkami a dětem byla nenásilnou formou prezentována zejména prostřednictvím pohádkových příběhů, básní a písní. Ekologické pojmy byly v podvědomí dětí upevňovány metodou vyprávění, čtení, při besedách a experimentování, kam řadíme výtvarné a pracovní činnosti. Je zde i zmíněno časté využívání školního pozemku a spolupráce s ekologickými organizacemi – biofarma Kozodoj, biostatek Valeč, Lázeňské lesy a parky K. Vary.

V následující podkapitole je popsána analýza současného stavu EVVO v mateřské škole. Zmíněna je ekologizace provozu školy – spadá sem šetření energií i samotné třídění odpadů. Do všech těchto záležitostí je zapojen pracovní kolektiv společně s dětmi. Dále jsou zmíněny současné priority ve výchovně vzdělávacím procesu, kdy pedagogové využívají poznávání a pozorování jevů z okolí, pracují s literárními texty, encyklopedií a uplatňují „ekohry“. Děti se učí respektovat a udržovat čistou přírodu v okolí MŠ, pomáhat volně žijícím živočichům, zpracovávat odpadový materiál a následně ho třídit – nejčastěji papír, plasty, sklo, baterie, zářivky, lepenky, krabičky, odřezky a korálky.

Ředitelka apeluje na další vzdělávání pedagogů v environmentální oblasti pomocí studia odborné literatury, článků a účasti na seminářích a kurzech. Sama paní ředitelka vystudovala specializační studium „Školní koordinátor EVVO“ a účastní se konferencí k projektu „Nové cesty ekologické výchovy v Sasku a v Čechách“. V další podkapitole jsou uvedeny záměry a příležitosti do následujících období. Mateřská škola se chce zaměřit zejména na prezentaci školních ekologických aktivit na veřejnosti, nadále třídit odpad a zajistit kompostér ve spolupráci s lázeňskými parky. Rozšířit spolupráci s ekocentry a biofarmami a využít jejich výukové programy (Včelařství, Zvířecí rodina, Biopotraviny). Vybudovat nové venkovní učebny ve vybraných pracovištích. Zapojit se do sítě MRKVIČKA a do projektů zřizovatele města K. Vary. Spolupracovat s rodinami dětí a vytvořit EKOTÝM školy.

Ve druhé kapitole je rozebrána spolupráce koordinátora s vedením a zaměstnanci školy. Paní ředitelka určila vždy jednoho pedagoga z každého odborného pracoviště – tím vznikl tzv. EKOTÝM. Koordinátor ve spolupráci se spolupracovníky připravuje rámcový dlouhodobý plán EVVO, který bude např. obsahovat: spolupráci s dalšími školami, účast školy v různých projektech, přístup k poznávání přírody, vedení a doplňování literatury. Pro plnění těchto podmínek se EKOTÝM schází 1x za 2 měsíce, kde dostávají informace o průběhu činnosti EVVO, soutěží, besed a exkurzí.

Ve třetí kapitole jsou uvedeny okruhy plánu EVVO. Spadají sem celoroční a dílčí projekty. Mezi celoroční projekty paní ředitelka řadí ROZKVETLOU ZAHRADU, BABIČČIN DVOREČEK, RECYKLOHRÁTKY, UČÍME SE V LESE, ČTENÍ NÁS

BAVÍ. Mezi dílčí projekty řadí DEN ZEMĚ, DEN STROMŮ, DEN MOBILITY, DEN ZAHRADY.

Na závěr jsou v dokumentu uvedeny lokality, se kterými škola spolupracuje a lze v nich realizovat EVVO, např. řeka Ohře, sběrný dvůr, statek Bernard, hrad Loket, Horní Slavkov, Kozodoj, Boží Dar, Jáchymov a Cheb (EVVO – 1. Mateřská škola Karlovy Vary, 2021).

5 Střediska ekologické výchovy

Po pádu komunismu v České republice začaly vznikat ekologické organizace, které měly pomoci nejen mateřským školám v uplatňování environmentální výchovy. Nejčastěji spolupracují se školami, knihovnami, galeriemi a zahradami. Mají pestrou škálu programů a pracují s určitými specifickými metodami ve výuce pro školy i širokou veřejnost. Pro školy jsou vhodné programy jednodenní nebo pobytové na více dní. Veřejnosti je nabídnuto několik kroužků, oddílů a dílniček (Činčera a kol., 2016, s. 147).

5.1 Pavučina

Pavučina vznikla v roce 1996 jako spolupráce 8 organizací. Jedná se o síť středisek ekologické výchovy (SSEV) a vítá všechny, kteří se věnují environmentální výchově v České republice. Dnes má 45 členů po celé republice. Mezi ně se řadí nevládní organizace, domy mládeže, muzea. Pavučina podporuje rozvoj environmentální výchovy na školách a pořádá celostátní programy. Organizace realizuje programy a kurzy pro dospělé, zejména pro pedagogy všech stupňů škol. Dále nabízejí pobytové kurzy tzv. EKOPOBYT. Hlavními klienty jsou děti a žáci mateřských, základních i středních škol, pedagogové či turistická veřejnost. Vycestovat se dá do různých koutů České republiky např. do Brna do střediska Lipka, Brandýska, Kněžice nebo Vsetína. Pobyt má nabídnout účastníkům prohlubování vztahu k přírodě a okolí, seznamovat je s živočichy, rostlinami a přiblížit problematiku třídění odpadů (Ekopobyt, 2021).

5.2 Mrkvička

V roce 2001 pod záštitou organizace Pavučina vznikl program Mrkev (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy) pro základní školy, který má podporovat regionální síť škol. Cílem je poskytovat metodické a informační podpory. Z tohoto programu v roce 2007 vznikl samostatný program Mrkvička (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy pro mateřské školy). Úkolem je opět poskytovat

metodické a informační materiály včetně Informačního bulletinu Mrkvička¹. Pro pedagogy mateřských škol se pořádají regionální setkání, kde Mrkvička usiluje o předávání zkušeností a podpoře jejich spoluprací mezi sebou i s organizací. Registrovat se může kterákoli mateřská škola, mateřské kluby a centra po uhrazení ročního poplatku a vyplnění formuláře. Registrované školy získají upřednostněný vstup na semináře, workshopy apod. Nyní je do programu zapojeno přes 900 mateřských škol (Mrkvička, 2021).

5.3 Lipka

Zakladateli Lipky byli v roce 1991 dobrovolníci, kteří se mimoškolně věnovali ekologické výchově. Lipka nabízí výukové programy školám, pedagogům i veřejnosti. Intenzivně spolupracuje s Pedagogickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně. Cílem této organizace je interaktivní výchovně-vzdělávací lekce pro MŠ, ZŠ a SŠ. Interakce probíhá mimo školu (tj. v přírodě). Nabízí se minimálně dvouhodinové až několikadenní pobytové výukové programy. Obsah výuky tvoří pospolitost několika odvětví – ekologické, přírodovědné, environmentální a ochranné. V Lipce je kladen důraz na poznání přírody, turistiku, výtvarnou výchovu a práci s přírodními materiály. Je zde umožněna akreditace dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků nejrůznějšími metodami, např. dílnami, exkurzemi, přednáškami, semináři. V neposlední řadě Lipka zajišťuje výuku předmětů na vysokých školách, zejména v environmentální oblasti. Od počátku se Lipka rozrostla o 5 pracovišť, kam spadá pracoviště Lipová, Rozmarýnek, Rychta, Jezírko a Kamenná (Lipka, 2021).

5.4 Toulcův dvůr

Toulcův dvůr se nachází v Hostivaři a jeho vznik se traduje až do 14. století, avšak samotné Středisko ekologické výchovy zde vzniklo v roce 1996. Pozemek o 10 hektarech je obklopen pozoruhodnou přírodou, nachází se zde mokřady, louky, stepy a les. Ke dvoru náleží také farma s domácími zvířaty. V Toulcově dvoře se konají výukové programy a nejrůznější akce pro širokou veřejnost. Dvůr je otevřen každý

---

¹ Informační bulletin Mrkvička pomáhá s ekologickou výchovou pedagogům mateřských škol. Každý rok je bulletin zaměřen na jiné konkrétní téma a obsahuje ustálené rubriky.

den, dokonce zde návštěvníci mohou nalézt ubytovnu, jídelnu, dílnu nebo obchod se zdravou výživou. Zaměřují se na environmentální výchovu a hlavním cílem je veřejnosti poskytnout pozitivní a praktickou zkušenost k životnímu prostředí. Toulcův dvůr mimo jiné zaměstnává osoby se zdravotním znevýhodněním, pořádají pro ně rekondační programy a rehabilitace (Toulcův dvůr, 2021).

5.4.1. Semínko

Semínko je vzorová soukromá mateřská škola v environmentální oblasti pod záštitou Toulcova dvora. Vizí školy je budovat úctu k přírodě, k druhým a sobě samému u dětí předškolního věku. Důraz je kladen na harmonický vývoj dítěte především v přírodě bez televizoru a počítače. K dispozici děti mají celý dvůr s farmou. Pedagogové uplatňují tzv. metodu badatelského učení, kdy děti staví na přirozené zvědavosti. V Semínku usilují o ekologický přístup nejen v učení, ale i v samotném provozu. Sbírá se dešťová voda, třídí se odpad, využívají se obnovitelné materiály, prostředky na mytí jsou pouze ekologicky šetrné, v interiéru jsou k vidění pouze dřevěné hračky a v neposlední řadě se využívá energie z obnovitelných zdrojů, kterou čerpají ze své zahrady. Děti mají pravidelný denní režim, přičemž dopoledne provádějí zdravotní cviky a následně individuální či skupinové činnosti. Aktivity jsou uskutečňovány především mimo školu a spadají sem např. rozumové aktivity, fyzické nebo znalostní. Dále mají děti na výběr z kreativních činností, kam spadají výtvarné, hudební, dramatizující a pracovní. Podle počasí je využíván pobyt na farmě, krmení zvířat a práce na zahradě. Škola si velmi zakládá na spolupráci s rodiči a dětmi, nejčastěji za organizovaných akcí na pozemku dvora, kdy se podporuje vztah rodičů s dětmi a zároveň s institucí. Do mateřské školy se může zaregistrovat kterákoli rodina, avšak vedení preferuje zájemce, kteří mají bližší vztah k ekologii (MŠ Semínko, 2021).

6 Vzdělávání dospělých

Vzdělávání je činnost zaměřená na získávání informací, dovedností či vědomostí. Cílem je osobní růst každého z nás. Vzdělávání dospělých je jednou ze složek celoživotního vzdělávání, přičemž zahrnuje ucelené systémové prvky. Mužík (2012, s. 23-26) dělí vzdělávání dospělých následovně:

Neodlučitelným pojmem se stává pojem **celoživotní vzdělávání**. Jde o umožnění vzdělávání se po celý život.

Další vzdělávání jsou vzdělávací aktivity, které nejsou počátečním vzděláváním. Vzdělávání je vymezeno institucionálně, tj. rozhodující je poskytovatel a nebere se zřetel na věk studujících ani forma vzdělávání.

Další profesní vzdělávání se řadí k profesi, resp. k pracovní pozici. Jeho cílem je rozšířit vědomosti a dovednosti v konkrétní oblasti. Hlavními typy je odborné vzdělávání, kombinované vzdělávání a distanční vzdělávání.

6.1 Formy vzdělávání dospělých

V dokumentech Evropské unie se rozlišují tři druhy učení a vzdělávání: formální vzdělávání, neformální vzdělávání a informální učení (Průcha, 2016, s. 21).

6.1.1. Formální vzdělávání

Formální vzdělávání se uskutečňuje ve vzdělávacích institucích, nejčastěji na školách. Za ukončený výstup je považován oficiální a celospolečensky uznávaný certifikát, který potvrzuje dosažený stupeň vzdělání, např. diplom, titul. Palán (Dvořáková, Šerák, 2016, s. 107) popisuje formální vzdělávání takto: „Tvoří ho soustava na sebe navazujících stupňů a typů škol od vzdělávání preprimárního po terciární“. O vzdělávání v kontextu s dospělou populací se rozumí o tzv. druhé vzdělávací šanci. Jedná se o situaci, kdy dospělý jedinec své vzdělání již ukončil, ale opět se do něj vrací. Důvodem bývá získání dalšího stupně vzdělání.

6.1.2. Neformální vzdělávání

Neformální učení probíhá u dospělých osob celoživotně. Je poskytováno v soukromých vzdělávacích institucích, neziskových organizacích, v zařízení u zaměstnavatele nebo v organizacích zájmových, kam se řadí umělecké nebo sportovní vzdělávání. Edukační proces v tomto vzdělávání vyžaduje odborný dohled, většinou od školitele nebo lektora. Aktivity jsou dobrovolného charakteru a některé probíhají za úplatu (Rabušicová, Rabušic, 2008, s. 61).

6.1.3. Informální učení (vzdělávání)

Jde o bezděčné a nahodilé učení během života. Probíhá při každodenních aktivitách v rodině, v zaměstnání nebo při četbě knih. Na rozdíl od zmíněných vzdělávání, informální učení neprobíhá v institucích a není organizované. Tato forma se řadí k nejstarším způsobům získávání informací a znalostí (Průcha, 2014, s. 24).

6.2 Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Vzdělávání pedagogů má v českých zemích bohatou historii. Minimální vzdělání pedagogů zavedla Marie Terezie, pomocí tzv. preparandy pro přípravu učitelů. Doba studia se lišila podle budoucího umístění učitele. Plat ani prestiž pedagogů nebyl v té době významně ohodnocen, teprve v roce 1785 se zavedla tzv. kongrua, která zaručovala, aby pedagogové dostávali nejen plat v naturáliích, ale i v peněžním obnosu. Významnou osobností se stal Karel Slavoj Amerling, který se zabýval otázkou následného vzdělávání pedagogů. Pořádal přednášky, porady a shromáždění učitelů (Mužik, 2012, s. 153).

Kohnová (Mužik, 2012, s. 155-156) popisuje další vzdělávání pedagogů jako systematický, koordinovaný proces, který probíhá po celou dobu profesní dráhy učitele. Učitel se zdokonaluje v profesním růstu a jeho kompetencích. Dále Kohnová uvádí cíle, které směřují ke zlepšení dovedností učitelů, optimálnímu rozvoji škol, ke zdokonalování vyučovacího procesu a zavádění inovací.

V dnešní době mají pedagogičtí pracovníci povinnost dalšího profesního vzdělávání. Legislativně se jedná o zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících. Konkrétně zahrnuje paragraf 24, který mimo jiné popisuje povinnost ředitele školy

organizovat další vzdělávání. Dále jsou zde uvedeny vzdělávací instituce, kde vzdělávání probíhá, jedná se např. o vysoké školy, v zařízeních dalšího vzdělávání pracovníků a v jiných akreditovaných zařízeních (563/2004 Sb. Zákon o pedagogických pracovnících, §24).

6.2.1. Národní pedagogický institut

Národní institut pro další vzdělávání (NIDV), je jedním z hlavních zajišťovatelů dalšího vzdělávání pro pedagogy. Jedná se o neziskovou organizaci, která má 14 krajských pracovišť v České republice. Tato organizace je pod záštitou MŠMT a zajišťuje vzdělávání v těchto oblastech: Management, Předškolní, základní a střední vzdělávání, Jazykové vzdělávání a Karierní vzdělávání (Mužík, 2012, s. 159).

Od 1.1. 2020 po sloučení Národního ústavu pro vzdělávání a Národního institutu pro další vzdělávání vzniká organizace řízená MŠMT Národní pedagogický institut (NPI ČR). NPI je odborným poradenským, vzdělávacím a metodickým zařízením pro předškolní, základní, střední a vyšší odborné vzdělávání. Dále sem spadá vzdělávání umělecké, jazykové, neformální a další zájmové vzdělávání. Zabývají se tvorbou kurikulárních dokumentů, podporou řídicích pracovníků a síťování škol. Dále podporují kariérové poradenství, nadané a talentované žáky, zajišťují metodické spolupráce u závěrečných, přijímacích a maturitních zkoušek (NIDV, 2019).

7 Vzdělávací akce

Prášilová (Bartoňková, 2011, s. 10) vnímá vzdělávací akci jako projekt, kdy jedinec překoná mezery mezi danou problematikou, kterou momentálně zvládá a tím, jak ji po dokončení projektu zvládat bude.

Bartoňková (2011, s. 10-11) ve své knize zmiňuje, že efektivita dané akce je ovlivněna kvalitou daného projektu. Aby se k určité kvalitě došlo, musí se při tvorbě brát zřetel na následující otázky: Jak? Kdy? Kde? Proč? Koho? Co? Zač? Kdo? Zdařilý projekt by měl při tvorbě zahrnout následující kroky:

1. Analýza vzdělávacích potřeb.
2. Formulace cíle, stanovení profilu účastníka a absolventa.
3. Určení obsahu a osnov.
4. Volba formy a metody.
5. Volba lektora.
6. Organizační zabezpečení.
7. Materiální, technické a finanční zabezpečení.
8. Evaluace.

7.1 Analýza vzdělávacích potřeb a stanovení cíle

Způsoby zjišťování vzdělávacích potřeb nejčastěji probíhají pomocí kvantitativního výzkumu. Převážně se využívá rozhovoru s dotazovaným, dotazníku a pozorování. Na základě získaných výsledků se připraví kvalitní kurz. Druhý způsob zjišťování je tzv. práce s dokumenty a literaturou. Pomocí tohoto se získají obecné požadavky. Tento způsob se volí při profilu účastníka, který je „nulový“ (Bartoňková, 2006, s. 22).

Stanovení cíle je základní prvek k úspěšné realizaci vzdělávací akce. Cílem je to, co na konci akce bude účastník vědět nebo umět. Mužik (Bartoňková, 2011, s. 15) doporučuje stanovit cíle pomocí činných sloves, které dávají jasné cíle účastníkům, řadí se sem např. dokázat, řešit, vypočítat, identifikovat. Cíle musí splňovat dané parametry, nejvyužívanějším známým pravidlem je SMART. SMART se dá charakterizovat následovně:

S   Specifický   cíl vede k určité činnosti

M	Měřitelný	stanovení kvality
A	Akceptovatelný	soulad s potřebami
R	Realistický	reálná šance pro dosažení cíle
T	Termínovaný	časově ohraničený

Cíle by měly být rozděleny podle dimenzí učení na: kognitivní, afektivní a psychomotorické.

7.2 Profil účastníka a absolventa

Profil účastníka určuje vstupní požadavky znalostí, schopností, dovedností a kompetencí, které by účastník daného kurzu měl mít. Určení profilu je důležité pro vytvoření následného obsahu. Požadovaný soubor se rozlišuje v závislosti na daný projekt. Doporučuje se rozdělení účastníků podle vstupních zkušeností do skupin: znalci téma, znalci všeho, neznalí účastníci a znalci tréninku (Bartoňková, 2011, s. 21).

Profil absolventa určuje ideální nabyté vědomosti, dovednosti, kompetence i jiné osobnostní parametry dané akce. Profil absolventa se dá rozlišit dvěma způsoby:

1. Široký a mělký – tento typ absolventa dává široký pohled na danou problematiku a není specializován.
2. Hluboký a úzký – tento typ absolventa disponuje specifickými a hlubokými znalostmi v rámci jednoho oboru (Bartoňková, 2011, s. 22).

7.3 Obsah vzdělávací akce

Při vytváření obsahu jde především o stanovení:

1. Inventáře disciplín – jedná se o zachycení celého souboru požadavků tematických oblastí, které určují vzdělávací potřeby. Vhodnou technikou je brainstorming.
2. Studijní plán – studijní plán vkládá inventář do logicky uspořádané tabulky. Známá je např. formulace na základně Bloomovy taxonomie.
3. Osnovy – zahrnují zpracování, stanovení pořadí a kontrolu jednotlivých lekcí.

4. Scénář výukové jednotky – je podrobnější rozepsání osnov (Bartoňková, 2011, s. 23-27).

7.4 Formy a metody vzdělávání

Forma vzdělávání znamená, jakým způsobem bude projekt probíhat. Mužík (1998, s. 114) dělí didaktické formy takto:

1. Přímá výuka – osobní kontakt na vzdělávací akci.
2. Kombinovaná výuka – individuálně řízené studium.
3. Distanční vzdělávání – prostřednictvím počítačové techniky.

Metoda vzdělávání je postup lektora pro naplnění cíle. K výběru metody se řadí klasifikace, podle které se následně vybírají prostředky. Řadí se sem například: klasifikace dle přístupu, klasifikace dle typu výuky, klasifikace dle míry participace. Maňák (Bartoňková, 2011, s. 35-36) mezi klasifikace dle typu výuky řadí:

1. Klasické výukové metody – kam spadají metody slovní, názorně demonstrační a dovednostně-praktické.
2. Aktivizující výukové metody – kam spadají metody diskusní, heuristické, situační, inscenační a didaktické hry.
3. Komplexní výukové metody – kam spadá frontální výuka, skupinová výuka, kritické myšlení a televizní výuka.

7.5 Didaktické prostředky

Didaktické pomůcky zahrnují všechny materiální předměty, které usnadňují a zefektivňují průběh vzdělávacího procesu. Mají prohloubit a rozšířit informace pro vzdělávané. Výběr konkrétních pomůcek závisí na formě vzdělávání, metodě, technickém vybavení a financích. Didaktické pomůcky plní tři následující funkce: informativní, formativní a instrumentální. Mezi didaktické pomůcky se nejčastěji řadí reálné předměty, simulace skutečnosti, modely, zobrazení různých druhů, zvukové a filmové nahrávky (Bartoňková, 2011, s. 41-42).

V dnešní moderní společnosti se uplatňují vizuální a dotykové pomůcky. Medlíková (Bartoňková, 2011, s. 46) uvádí, že mezi didaktickou techniku se nejčastěji řadí

kamery, interaktivní tabule nebo televize, video, diktafon, mikrofon, počítačová technika a tablety.

Didaktické pomůcky napomáhají lektorovi popsat danou látku a zároveň lepší porozumění ze strany vzdělávaných. Nejčastěji se zmiňují demonstrace, simulace, navození smyslového kontaktu nebo znázornění souvislostí. Z psychologického hlediska se uvádí, že z toho, co slyšíme, vidíme, říkáme a děláme, si uchováme až 90 % (Bartoňková, 2011, s. 42-43).

PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části je vytvořen projekt vzdělávací akce zaměřený na další vzdělávání pedagogických pracovníků v mateřských školách z pohledu environmentální výchovy. Akce je uspořádána dle pravidel pro projektování vzdělávací akce. Je zde uveden cíl a cílová skupina projektu, profil absolventa a účastníka, místo a termín konání akce. Dále je zde rozepsán projektový tým, technické a materiální zabezpečení, finanční rozvaha, časový harmonogram akce a v neposlední řadě diseminace projektu a evaluace. Cílem praktické části je vytvořit konkrétní vzdělávací akci prostřednictvím které si pedagogičtí pracovníci osvojí potřebné znalosti a dovednosti k praktickému začlenění environmentální výchovy do mateřských škol.

8 Představení projektu

Tento projekt je zaměřen na další vzdělávání pedagogů v mateřských školách, kteří chtějí obohacovat ne jenom své znalosti, ale především dovednosti v environmentální oblasti a jejich začlenění do výukového procesu. Nově nabyté zkušenosti mohou dále předávat všem svým kolegům v zaměstnání, tím se zintenzivní kvalita celkové úrovně vyučování v environmentální výchově v dané instituci.

Vzdělávací akce se bude konat v Krkonoších, konkrétně v obci Horní Maršov, a bude probíhat tři dny v předem stanovém termínu. Především cílí na praktické činnosti. Vzdělávací akce nebude zakončena zkouškou, účastníci dostanou certifikát o absolvování kurzu.

Pro tuto vzdělávací akci jsem zvolila název „Envihrátky pro předškoláky“. Tento název je výstižný a pro zájemce motivační. Slovo „envihrátky“ jsem spojila ze slov environmentální a hra, spojení „pro předškoláky“ není určeno dětem, ale právě pedagogům, kteří vyučují předškolní děti. Tento celý název zrcadlí podstatu celého kurzu.

8.1 Cílová skupina a profil účastníka

Cílovou skupinou jsou pedagogičtí pracovníci mateřských škol, pedagogové, asistenti pedagoga nebo i samotní ředitelé, kteří dosáhli 18 let. Přihlásit se mohou pedagogové z celé České republiky, avšak maximální počet je 20 osob. Podmínkou pro přihlášení

je ukončené středoškolské vzdělání. Tento kurz je vhodný pro pedagogy s několikaletou praxí, ale i pro začínající učitele.

8.2 Cíle projektu a profil absolventa

Cílem projektu je rozšířit a prohloubit vědomosti z oblasti environmentální výchovy pro pedagogy mateřských škol. Pedagogové získají základní vědomosti a dovednosti, které jim následně umožní učit děti budovat správné postoje k přírodě a okolí. Účastníci získají nejen teoretické znalosti, ale i praktické prostřednictvím zážitkových aktivit. Z teoretického hlediska zde budou zmíněny např. podmínky realizace environmentální výchovy v mateřské škole, obsah a metody při realizaci. Pro inspiraci v začlenění environmentální výchovy budou účastníkům krátce představeny ekologické mateřské školy, alternativní nebo dokonce školy v zahraničí. Z praktického hlediska se uvedou konkrétní hry a činnosti k realizaci EV v MŠ. Dále účastníci získají přehled o nových trendech v ekologii a následujících projektech pro mateřské školy v rámci České republiky.

Po absolvování akce budou účastníci schopni:

1. Definovat a používat odbornou terminologii.
2. Popsat pravidla pro Rámcový vzdělávací program předškolního vzdělávání.
3. Znat a dodržovat pravidla pro bezpečnou environmentální výchovu v mateřské škole.
4. Navrhnout a zrealizovat aktivity spjaté s environmentální výchovou.

8.3 Místo a termín konání akce

„Envihrátky pro předškoláky“ budou probíhat v severních Čechách, konkrétně na adrese Horská 175, 542 26 Horní Maršov. Obec se nachází ve východních Krkonoších. Toto místo je zvoleno z důvodu své lokace. Kurz bude vzdělávací, ale zároveň je zamýšlen jako zážitkový pobyt, jelikož účastníci budou mít dostatek času na své zájmy po absolvovaných hodinách. Dopravu si účastníci zajišťují sami, přičemž parkoviště se nachází nedaleko ubytování a je zdarma. Ti, kteří nevlastní dopravní prostředek, se mohou na určené místo dopravit autobusem, který jede z Prahy. Horní Maršov se nachází v poklidné lokalitě, kdy v okolí je nespočet lesů, lomů

a stezek. Environmentální výchova se nejlépe vyučuje na místě, které je k tomu vhodné.

V teoretické části je zmíněn tzv. Ekopobyť, který umožňuje dětem i dospělým ubytování v přírodě. Dále poskytují vzdělávání pedagogů s akcemi vedenými zkušenými lektory. Proto jsem zvolila jedno z mnoha nabízených zázemí z této webové stránky (www.ekopobyť.cz). Akce se bude konat ve vnitřních i venkovních prostorech, dále i v nedalekém okolí.

Ubytování, prostřednictvím Ekopobyti, v Horním Maršově nabízí dvě možná ubytovací místa – v domově DOTEK a v pobytovém středisku na základní škole, která mimo jiné nabízí informační turistické centrum. DOTEK je nově zrekonstruovaná barokní fara a pyšní se svou ekologičností. Například využívá obnovitelnou energii ze solárních panelů, které ohřívají vodu a proudí do topení. Pro svou vzdělávací akci jsem si vybrala druhou z nabízených možností, tj. pobyt na základní škole, zejména kvůli finančním možnostem, nicméně využít se budou oba objekty.

Na základní škole, neboli v centru ekologické výchovy SEVER, je pro zájemce připraveno 5 pokojů s 30 lůžky. K dispozici je vybavená kuchyň, koupelna, jídelna i klubovna. Jídelna je součástí v již zmíněném domově DOTEK, která se nachází 10 chůzí minut od SEVERu. V nabídce jsou zajištěny snídaně, obědy i večeře. V celém areálu je k dispozici připojení k WI-FI zdarma.

Klubovna je pro tento kurz klíčovým prostorem, neboť se zde budou konat přednášky. Jedná se o otevřený prostor do tvaru obdélníku. Jsou zde rozmístěny stoly a židle, se kterými se dá libovolně pohybovat. K dispozici je dataprojektor, notebook, promítací plátno, interaktivní tabule a flipchart. Dále je zde umístěna malá knihovna s výtisky a odbornou literaturou ohledně environmentální výchovy. Účastníci do knihovny budou mít neomezený přístup.

Na praktická cvičení se účastníci vydají do nedalekého lesa a do DOTEKu, kde je k dispozici připravena zahrada s podiem a jevištěm. K potřebám se zde nachází i výběh s několika domácími zvířaty.

Datum akce je zvolen v době letních prázdnin, konkrétně na pátek, sobotu a neděli (pro letošní rok je naplánován datum od 5.8. do 7.8.). Tento termín jsem zvolila záměrně, jelikož většina pedagogů o prázdninách není pracovně vytížena. Zároveň

v letních měsících je pravděpodobné příznivější počasí pro pobyt venku. Vzdělávací akce je naplánována celkově na 16 vyučovacích hodin, přičemž v den příjezdu se uskuteční přednáška, která bude trvat 4 vyučovací hodiny. Následující den je věnován praktické části s osmihodinovou dotací a poslední den je naplánován opět na 4 vyučovací hodiny, kde se zhodnotí již proběhlá akce.

8.3.1. Formy a metody vzdělávací akce

Forma vzdělávací akce je pouze kontaktní. Jelikož je tento kurz zaměřen především na praktické zkušenosti, není vhodný online přenos.

Z metod bude využito několik typů. Při frontální výuce v teoretické části bude uplatněna metoda slovní a názorně demonstrační. Dále budou použity aktivizující metody, aby se účastníci mohli zapojit do diskusí a osvojili si tak nové dovednosti. V praktické části bude uplatněno několik pohybových aktivit, při které účastníci využijí všechny smysly. Při jednotlivých aktivitách bude využíváno situační a zážitkové učení, které je založeno na osobních zkušenostech jedince. Zahrnuje vlastní iniciativu a navazuje na přirozené a spontánní učení.

8.4 Projektový tým

Celý vzdělávací program zorganizují interní pracovníci ekologického centra SEVER podle zadávacího schématu projektu. Pro tuto vzdělávací akci bude potřeba několik pracovníků s následujícími úkoly.

Public Relations neboli PR pracovník zajistí diseminaci projektu. Postará se o vytvoření webového příspěvku s pozváním na následnou akci. Vytvořený příspěvek umístí na webové stránky SEVERu (www.sever.ekologickavychova.cz/). Veškeré diseminační aktivity by měly být přístupny nejpozději půl roku před konáním akce. Dále zprostředkuje přihlášku na vzdělávací akci, která bude k dispozici na webových stránkách SEVERu (www.sever.ekologickavychova.cz/objednavky/) a pozvánku na vzdělávací akci.

Pracovník administrativního úseku obstará přihlášky, potvrzení o účasti, evidenci účastníků, objednávky (ubytování, strava), rezervace a platby.

Projektový manažer zabezpečí kompletní servis organizace účastníků kurzu. Po příjezdu provede účastníky po objektu, včetně ukázky jídelny a blízkého okolí. Projektový manažer také zajistí občerstvení při výuce programu včetně nápojů (čaj, káva a voda). V neposlední řadě bude po celou dobu akce pořizovat fotografickou dokumentaci, kterou následně umístí na webové stránky SEVERu. Na konci kurzu rozdá účastníkům osvědčení o absolvování kurzu. Dále připraví veškerý potřebný materiál pro lektora včetně tisku pracovních listů, bloků a psacích potřeb. V klubovně připraví didaktickou techniku společně s její kontrolou funkčnosti.

Odborný lektor, který je zodpovědný za celkový průběh vzdělávací akce. Spadá sem příprava místností (vnitřní i venkovní), kde se bude odehrávat výuka. K dispozici bude mít dataprojektor, notebook a vlastní prezentaci. Lektor dbá na přípravu vlastních materiálů včetně pracovních listů a pomůcek na zážitkové aktivity.

8.5 Technické a materiální zabezpečení

Výuka bude probíhat ve vnitřních i venkovních prostorách areálu. Vnitřní prostory se nacházejí v základní škole, kde je pro účastníky plně vybavena klubovna. V klubovně bude k dispozici interaktivní tabule, notebook, promítací plátno, audio vybavení a flipchart. Veškerá tato didaktická technika bude lektorovi sloužit při realizaci programu. Je nezbytné mít zajištěnou tiskárnu pro veškeré tištěné dokumenty včetně pracovních listů a evaluačního dotazníku. V neposlední řadě také psací potřeby, papíry a fotoaparát. Veškeré vybavení zapůjčuje organizace SEVER, což je výhodou. Ve venkovních prostorách se účastníci budou scházet na dvoře před podiem. K dispozici ve venkovních prostorách je posezení se stoly, které se dá podle potřeb přizpůsobit. Součástí praktických hodin budou připravené vhodné pomůcky lektorem.

8.6 Diseminace projektu

Diseminaci projektu zajistí Public Relations pracovník SEVERu, který vytvoří pozvánku na tuto akci a následně ji umístí na webové stránky ekologické výchovy (www.sever.ekologickavychova.cz/) a na svůj facebookový profil. Následně po předchozí domluvě i na stránky Národního pedagogického institutu

(<https://www.nidv.cz/vzdelavaci-programy.cz>), kam má přístup většina pedagogických pracovníků z České republiky.

8.7 Finanční rozvaha

Tento kurz bude plně hrazen účastníky kurzu. Cena kurzu neboli tzv. balíček, ve kterém bude zahrnuta cena za ubytování, stravu, lektora, rekreační poplatek a pronájem prostoru, je stanovena na částku 3 265 Kč. Veškeré položky, které jsou uvedeny v tabulce níže, vycházejí z cenové nabídky zvoleného objektu a následně je vynásobila počtem zúčastněných osob, tedy 20krát. Jedná se o tyto položky:

Ubytování – $250 \text{ Kč/noc} \times 20 \text{ osob} = 5\,000 \text{ Kč/noc} \times 2 \text{ dny} = 10\,000 \text{ Kč}$. Do celkové ceny se připočítají ceny za lůžkoviny, které činí 50 Kč/osobu.

Rekreační poplatek - $20 \text{ Kč/den} \times 20 \text{ osob} = 400 \text{ Kč/den} \times 3 \text{ dny} = 1\,200 \text{ Kč}$.

Strava – příjezdový den mají účastníci naplánovanou večeři ($120 \text{ Kč} \times 20 \text{ osob} = 2\,400 \text{ Kč}$), následující den mají plnou penzi, která zahrnuje snídani, oběd i večeři ($480 \text{ Kč} \times 20 \text{ osob} = 9\,600 \text{ Kč}$). Závěrečný den je pouze snídani a oběd (snídani + oběd = $360 \text{ Kč} \times 20 \text{ osob} = 7\,200 \text{ Kč}$).

Lektor – je interní pracovník tohoto střediska, tudíž není potřeba zajišťovat externího specialistu. Za 1 vyučovací hodinu se účtuje lektorovi 900 Kč/skupina. Celý kurz bude trvat 16 vyučujících hodin, což dělá celkovou částku 14 400 Kč/skupinu.

Pronájem prostoru – je zde započten pronájem prostoru (uvnitř i venku) se všemi didaktickými prostředky včetně poskytnutých psacích potřeb a papírů. Pronájem na jeden den činí 6 000 Kč pro skupinu.

V následující tabulce jsou přehledně rozepsány všechny komponenty:

Tabulka 1 - Předběžná kalkulace

Příjmy		Náklady	
Ubytování	11 000 Kč	Ubytování	8 000 Kč
Rekreační poplatek	1 200 Kč	Rekreační poplatek	1 200 Kč
Strava	19 200 Kč	Strava	12 300 Kč
Lektor	14 400 Kč	Lektor	14 400 Kč
Pronájem prostoru	18 000 Kč	Pronájem prostoru	6 000 Kč
Poplatek za úklid	1 500 Kč	Poplatek za úklid	1 500 Kč
Celkem příjmy	65 300 Kč/skupinu = 3 265 Kč/osobu	Celkem	43 400 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Z finanční rozvahy vyplývá, že zisk pro Centrum ekologické výchovy činí 21 900 Kč. Částka pokryje odměny pro pracovníky a další modernizaci centra.

8.8 Časový harmonogram

Vzdělávací akce se bude konat tři dny, konkrétně od pátku (5.8.) do neděle (7.8.) na 16 vyučujících hodin. První den je naplánována lekce na 4 vyučovací hodiny, druhý den na 8 vyučovacích hodin a v den odjezdu opět na 4 vyučovací hodiny. Ve volném čase mohou účastníci využít okolí přírody, památek, místního obchodu a expozice nebo navštívit řemeslné dílny. V následujících tabulkách je přehledně rozepsán harmonogram vzdělávací akce.

Tabulka 2 - První den (5.8.)

12:00 – 13:30	Příjezd účastníků, ubytování
13:30 – 14:00	Seznámení s objektem
14:00 – 14:15	Zahájení kurzu
14:15 – 15:15	První blok
15:15 – 15:30	Přestávka
15:30 – 16:15	Druhý blok
16:15 – 17:00	Diskuse, dotazy, evaluace

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejpozději měsíc před zahájením vzdělávací akce účastníci na webové stránce ekologické výchovy vyplní registrační formulář. Následně na emailovou adresu, kterou zadali při vyplňování formuláře, obdrží výzvu k zaplacení celkové částky vzdělávací akce. Týden před začátkem kurzu účastníkům přijde elektronická pozvánka na nadcházející vzdělávací kurz. Pozvánka obsahuje název kurzu, jméno účastníka, čas dostavení se do objektu a místo pobytu.

Účastníci se první den, tedy v pátek, mohou od 12 hodin do 13 hodin ubytovat. Manažer akce ve 13 hodin všechny provede po celém objektu. Poté účastníky zavede do klubovny. Zde představí kompletní harmonogram vzdělávací akce a lektora.

První blok – Ve 14 hodin v klubovně započne první přednáškový blok. Proběhne představení vzdělávacího kurzu se všemi náležitostmi. Lektor představí celý harmonogram kurzu, cíle a obsah akce. Stručně definuje, které aktivity jsou připraveny a popíše praktickou i teoretickou část kurzu. Účastníci budou mít po celou dobu kurzu k dispozici bloky a psací pomůcky. Lektor v průběhu bude používat didaktickou techniku, nejčastěji interaktivní tabulí, kde bude probíhat vlastní prezentace.

Před zahájením přednášky lektor vyzve pedagogy k zahajovací aktivitě v předem připraveném prostoru. Důležitou součástí kurzu je předávání zkušeností a s tím

i spojené samotné seznámení účastníků. První aktivita se nazývá: **Prozrad' něco o sobě**. Tato hra má poznávací charakter, který navodí pozitivní atmosféru. Pravidla hry jsou následovná: skupina i s lektorem se rozesadí do kruhu. Lektor má připravený pestrobarevný látkový míč. Následně si míč mezi sebou účastníci předávají (házejí) a zároveň sdělí základní informace o osobě, například své jméno a záliby. Po této aktivitě se účastníci rozesadí zpět na svá místa u stolů.

Následně lektor započne teoretickou část kurzu. Obsahem je objasnění teoretických znalostí, které jsou nezbytné pro uplatnění environmentální výchovy v mateřské škole. Lektor při své činnosti využije odborné publikace Rámcového vzdělávacího plánu pro předškolní vzdělávání, kde jsou ukotveny zásady, cíle a obsah ekologické výchovy. Cílem je seznámit účastníky s pojmy, které se používají při realizaci environmentální výchovy v mateřské škole, jako například cíle environmentální výchovy, rizika, základní doporučení a zásady při práci s dětmi.

Následuje krátká přestávka. Účastníci mají zde k dispozici nápoje a malé občerstvení.

Druhý blok – Od 15:30 hodin se zahájí druhá polovina teoretické části, která se bude věnovat environmentálnímu vzdělávání, výchově a osvětě (EVVO). Probere se důležitost koordinátora EVVO, jehož přítomnost se doporučuje všem mateřským školám a s tím spojené další vzdělávání tzv. kvalifikační studium. Dále lektor doporučí vybranou literaturu². Následně nastává prostor pro dotazy a diskusi účastníků. Tato část je velmi důležitá, jelikož si účastníci sdělí své zkušenosti z praxe, kterými se vzájemným sdílením obohacují. Bude dán prostor pro případné připravené příspěvky formou prezentace ze strany pedagogických pracovníků.

---

² JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina. *Environmentální činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: Josef Raabe, ©2010. 148 s. Nahlížet – nacházet. ISBN 978-80-86307-95-4. LEBLOVÁ, Eliška. *Environmentální výchova v mateřské škole*. Vydání druhé. Praha: Portál, 2016. 175 stran. ISBN 978-80-262-1149-5.

Tabulka 3 - Druhý den (6.8.)

9:00 – 9:15	Zahájení praktické části
9:15 – 12:00	První blok her
12:00 – 13:00	Pauza na oběd
13:00 – 16:00	Druhý blok her

Zdroj: Vlastní zpracování

Druhý den je věnován praktické části neboli ekologickým aktivitám. Účastníci stráví většinu dne v přírodě, kde se budou podílet na vzdělávacích hrách pod vedením lektora. Tyto konkrétní hry mohou následně uplatnit v mateřské škole nebo se jimi inspirovat při vlastní tvorbě. Úvodem lektor seznámí účastníky s harmonogramem celého dne a plánovanými aktivitami. Následující čas se bude věnovat tematickým hrám, které jsou rozepsány níže.

Aktivity budou rozděleny do pěti základních oblastí, se kterými se můžeme v přírodě setkat a pro děti jsou zajímavé. Pro lepší přehlednost budeme pracovat s pěti projekty: Projekt stromy, Projekt odpadky, Projekt smyslovky, Projekt kámen a Projekt papír. Tyto projekty neboli aktivity jsou vhodné zařadit na vycházkách s dětmi nebo při pobytu na školní zahradě. V praxi by bylo výhodou, kdyby se aktivity mohly uskutečňovat po celý rok, aby děti viděly, jak se dané objekty v ročním období mění.

Hlavním cílem plánovaných aktivit je vnímání přírody všemi smysly, naučit se hledat krásu i v obyčejných věcech kolem nás, umět se k přírodě chovat s respektem a seznámit se s přírodninami ve všech formách a jejich podobách. Dílčí cíle vychází z prostředí, ve kterém se pedagog s dětmi právě nachází a z jeho schopnosti improvizovat. Dále jsou cíle určovány tím, jakou konkrétní část dětské osobnosti chce pedagog rozvíjet. Základním prostředkem jsou nabyté znalosti a vědomosti o přírodě na základě vlastního pozorování dětí a jejich aktivní účasti.

Specifické je, že lektor povede hodinu, jako kdyby pedagogové byli sami děti. Tím si hry lépe osvojí a mohou se tak dozvědět zajímavosti, které zapoměli nebo nevěděli.

Všechny aktivity nejsou pohybového charakteru, proto je důležité účastníky na začátku rozpohybovat. Začne se známou hrou, kdy se účastníci rozdělí do dvojic/trojic. Tato aktivita je v podstatě ozvláštněná hra „Na honěnou“, kdy jeden z dvojice může pouze rozdat „babu“ a druhý ji může pouze přijmout. Hra může trvat pouhých deset minut nebo opakovaně i delší časový interval. Tuto skutečnost by měl posoudit sám lektor podle aktivity účastníků.

Po ukončení pohybové hry lektor přistoupí k jednotlivým projektům.

1) Projekt stromy

Na tento projekt má lektor připravený metr a plastové kartičky s listy stromů, které se v daném lese nevyskytují. Karty slouží pro názornou ukázkou.

Cíle – rozlišit a pojmenovat jehličnaté a listnaté stromy, rozlišit jednotlivé části stromů, znát listy a plody stromů, pochopit význam stromu pro planetu Země, rozvoj spolupráce, rozvoj řečových schopností a rozvoj koordinace.

Aktivita číslo 1 - rozmlouvání o stromech: motivační příběh – roční život stromu, jak se stromy mění (jaro, léto, podzim, zima), jak se o ně dá pečovat, význam stromů pro člověka (dřevní hmota, použití na nábytek, výroba papíru, ochrana před sluncem, léčivé účinky, ...).

Aktivita číslo 2 – matematické představy: odhad vzdálenosti stromů (daleko, blízko, vysoký nebo nízký strom, více nebo méně), prostorové vztahy (použití předložek – za, před, první, poslední).

Aktivita číslo 3 – spolupráce ve skupinách (5 osob), kdy účastníci vytvářejí z přírodnin obraz stromu nebo přírodní mandaly. Následuje společná reflexe a popis vytvořeného obrazce.

Aktivita číslo 4 – pohybová aktivita: hod na cíl a hod do dálky šiškou, kůrou nebo plodem.

2) Projekt kámen

Pro tento projekt má lektor připravené hrnce s vodou a plastovými kelímky.

Cíle – seznámit se s kamenem a všemi jeho podobami, znát jeho vlastnosti a rizika. Rozeznat rozměrové a tvarové rozdílnosti, rozlišovat barevnost kamenů. Při práci s kamenem rozvíjet zručnost, obratnost a bezpečnou manipulaci s ním (rozvoj jemné motoriky). Rozvoj verbální a neverbální komunikace, představivosti a kreativity.

Aktivita číslo 1 – na začátek se opět začne s pohybovou aktivitou, kdy účastníci posbírají větší kameny, ze kterých následně postaví dvě stejně dlouhé slalomové dráhy. Rozdělí se do dvou družstev a jejich úkolem bude proběhnout slalomovou dráhu z kamenů co nejrychleji.

Aktivita číslo 2 – Hledání pohádkových bytostí: jednotlivci hledají kameny, které jim připomínají pohádkové bytosti a následně převypráví vymyšlený příběh (Dlouhý, Široký a Bystrozraký, Sněhurka a 7 trpaslíků, O bachratém křemenu a Žulovém pidižvíkovi).

Aktivita číslo 3 – hra „Na potápěnou“ – zde se účastníci rozdělí do čtyř skupin. Každá skupina dostane malý hrnec plný vody a jeden kelímek, který se položí na hladinu, tak aby „plaval“. Úkolem bude, aby si každý obstaral několik kamenů a postupně je po jednom vkládal do kelímku. Tomu, komu se kelímek jako první potopí, prohrává. Hra se podle času může několikrát opakovat.

3) Projekt smyslovky

Pro tento projekt má lektor připravené šátky.

Cíle – rozvoj důvěry, komunikace, smyslů, koordinace a vzájemné spolupráce.

Aktivita číslo 1 – hra „Na slepého“ – aktivita zaměřená na zrak, kdy se účastníci rozdělí do dvojic. Jednomu z dvojice se zavážou oči šátkem a druhý vede „slepého“ kolegu neznámým prostředím. Poté se v páru vystřídají.

Aktivita číslo 2 – hra „Na co šlapeš?“ Aktivita zaměřená na hmat, kdy se při chůzi bosýma nohama účastníci poznávají různé přírodniny (jehličí, kameny, mech, šišky, kůru). Obměnou může být hra „Co je to?“ Kdy účastníci podle hmatu se zavázanýma očima poznávají různé přírodniny.

Aktivita číslo 3 – hra „Co slyšíš?“ Aktivita zaměřena na sluch. Účastníci rozpoznávají zvuky v přírodě (hlasy ptáků, šumění listoví, fučení větru, žbluňnutí kamenu do vody).

Aktivita číslo 4 – hra „Co jíš?“ Aktivita zaměřená na chuť – rozpoznání chutí lesních plodů, léčivých bylin (bukvice, jahody, maliny, pampeliška).

Aktivita číslo 5 – hra „Co cítíš?“ Aktivita zaměřená na čich. Účastníci rozpoznávají vůně lesa, bylin a stromů (vůně hlíny, mechu, jehličí).

Po skončení těchto aktivit se společně všichni odeberou na oběd, který zároveň slouží jako přestávka mezi dvěma bloky. Ve 13.00 hodin začíná druhý blok praktické části, kdy se účastníci sejdou na zahradě, která se nachází poblíž jídelny.

4) Projekt papír

Lektor má připravené různé druhy papíru a psací potřeby.

Cíle – vytvořit základy pro zodpovědný postoj k přírodě, naučit se podílet na recyklaci papíru, uvědomit si, jak se papír využívá, znát jeho druhy, vlastnosti a práci s ním. Rozvoj komunikace.

Aktivita číslo 1 – rozmlouvání o papírech – motivační příběh. Z čeho a jak se papír vyrábí, k čemu se papír používá, jaké má vlastnosti, co z něho může být vyrobeno (kouzelná krabice s předměty a demonstračními kartami různých výrobků z papíru, kdy účastníci vytahují jednotlivé předměty či obrázky a následně je popisují).

Aktivita číslo 2 – skládání origami. Podle předlohy účastníci sestavují různé živočichy (ptáky, ryby, hmyz).

Aktivita číslo 3 – společná výtvarná kompozice na téma příroda. Účastníci si zvolí z nabízeného výtvarného materiálu. V 5 skupinách vytvoří papírovou mozaiku, průsvit, koláž nebo výtvarnou kompozici (čtvrtky, barevný papír, hedvábný papír, lepidlo, temperové barvy, nůžky, různé přírodniny). V závěru účastníci zhodnotí na provizorně uspořádané výstavě svá díla.

Alternativní hra – v nadbytku času se může uskutečnit soutěžní hra, kdy jsou účastníci rozděleni do dvou družstev. Cílem je, aby každý účastník co nejrychleji pomocí dvou papírů, na které si postupně musí stoupnout, došel k metě a předal štafetu spoluhráči.

5) Projekt odpadky

Lektor si pro tento projekt připraví různé odpadky (papíry, plasty, přírodniny), metr, plastové barevné kontejnery, kelímky a hrnce.

Cíle – mít povědomí o třídění, umět improvizovat, rozvoj verbální komunikace, koordinace a soustředění.

Aktivita číslo 1 – Příběh o víle Čistilce, Šetřilce a Třídilce – motivační příběh. Lektor pomocí příběhu seznamuje účastníky s tříděním odpadků.

Z předem připravené papírové tašky lektor vyhází do prostoru různé odpadky. Víla Čistilka neboli účastníci začnou sbírat odpadky, které vidí před sebou na zemi. Dále přichází víla Šetřilka. Zde se účastníci budou bavit, jaké objekty si vybrali a proč. Následně lektor navrhne, aby každý účastník vymyslel, jak by se vybraný objekt dal v mateřské škole dále využít. Například plastový kelímek by mohl být malý květináč, víčka z lahví fungují jako lodičky, ... Nakonec přichází víla Třídilka. Lektor do prostoru umístí barevné papírové tašky, které znázorňují kontejnery. Řadí se sem papír, plast, kov, bioodpad, hliník, sklo, tetrapak, nebezpečný odpad a ostatní odpad. Účastníci následně budou své odpadky přiřazovat ke kontejnerům. Po rozřídění proběhne společná kontrola.

Aktivita číslo 2 – výroba papírových vlaštovek z odpadového materiálu (časopisy, noviny). Aktivita o nejdelší hod.

Aktivita číslo 3 – sluchové vnímání. Účastníci improvizují a představují různé zvuky, například šustění, praskání, mačkání PET lahví, foukání do hrdla lahve. Následně si každý účastník vybere jeden předmět a ostatní se zavřenýma očima hádají, jaký předmět udělal daný zvuk.

Aktivita číslo 4 – stavba věže. Rozdělení účastníků na 4 skupiny. Každá skupina si vybere materiál na stavbu věže z tříděných odpadků a pokusí se postavit co nejvyšší věž. K dispozici bude různý spojovací materiál (zbytky provazů a drátů).

Aktivita číslo 5 – pohybová aktivita. Účastníci se opět rozdělí na 4 skupiny. Každá skupina dostane jeden stejně velký kelímek a dva různě velké hrnce. Z velkého hrnce budou mít účastníci za úkol přemístit štafetově pomocí kelímku vodu a naplnit menší hrnec.

Touto aktivitou se uzavírá praktická část kurzu. Nakonec proběhne krátká evaluace, kdy účastníci sdílí své postřehy, pocity a nově načerpané zkušenosti.

Tabulka 4 - Třetí den (7.8.)

9:00 – 10:00	Rozhovor
10:00 – 11:00	Sběr plodů a občerstvení
11:00 – 12:00	Hodnocení, diskuse
12:00	Oběd a odjezd

Zdroj: Vlastní zpracování

Poslední den dopoledne je pro účastníky přichystán rozhovor s pedagožkou lesní školky, která pravidelně přednáší účastníkům environmentálních kurzů. Pohovoří o provozu lesní mateřské školy, o výhodách celodenního pobytu dětí na čerstvém vzduchu a o úzkém propojení dětí a přírody. Zmíní aktivity, které s dětmi celoročně provozují a také představí celorepublikové ekologické projekty, do kterých se mohou mateřské školy zapojit. Na závěr jejího vystoupení bude dán prostor pro jednotlivé dotazy účastníků.

Následuje společná svačina, ke které si účastníci vlastnoručně nasbírají suroviny ze zahrady.

Na závěr proběhne společná evaluace a diskuse. Účastníci obdrží certifikáty o absolvování kurzu. Před odjezdem manažer poděkuje všem zúčastněným a celou vzdělávací akci ukončí.

8.9 Evaluace

Evaluace proběhne společně s lektorem a účastníky na konci vzdělávací akce. Účastníci sdělí své pocity, jaký měl pro ně kurz přínos, popřípadě jejich zkušenosti s ekologií a dětmi v jejich mateřské škole. Manažer požádá účastníky o vyplnění anonymního písemného dotazníku. Účastníci mohou ohodnotit celkový dojem z akce a z lektora. Dotazník se skládá z otevřených otázek a hodnotící škály³. Evaluace by

---

³ V příloze je k nahlédnutí vypracovaný dotazník.

měla sloužit lektorovi i celé organizaci jako zpětná vazba pro případné zkvalitnění vzdělávací akce.

ZÁVĚR

Bakalářská práce na téma „Environmentální výchova v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků v primárním školství“ se zabývala tvorbou vzdělávací akce.

Teoretická část bakalářské práce převážně vycházela ze studia odborné literatury a byla rozdělena na dvě části. První kapitola se zabývala vysvětlením pojmů environmentální výchovy, kam spadala historie environmentální výchovy v České republice. Následující kapitola se věnovala environmentální výchově v předškolním věku, kde byly zmíněny překážky a rizika při realizaci environmentální výchovy v mateřské škole a pedagogické zásady a doporučení. Ve čtvrté kapitole byl upřesněn Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání společně s Environmentálním vzděláváním, výchovou a osvětou (EVVO). Jako podkapitolu k tomuto tématu jsem vybrala popis konkrétního plánu EVVO v mateřské škole. Poslední kapitola první části byla věnována střediskům ekologické výchovy spolupracujícími s mateřskými školami. Ve druhé části byla rozepsána teoretická tvorba vzdělávací akce a vzdělávání dospělých. Byly zde zmíněny formy vzdělávání dospělých a instituce, kde se mohou dospělí jedinci dále vzdělávat. Následně zde byla rozepsána tvorba vzdělávací akce a kroky k její realizaci. Zahrnuje se zde analýza vzdělávacích potřeb, profil účastníka, cíle a například i předběžná finanční rozvaha.

V praktické části byl podrobně rozepsán projekt vzdělávací akce. Byly zde obsaženy komponenty pro jeho tvorbu a úspěšnou realizaci. Následně zde byly popsány podkapitoly, které se týkaly cíle vzdělávací akce, obsahu, cílové skupiny, místa a času konání akce, projektového týmu, technického a materiálního zabezpečení, předběžná finanční rozvahy, časového harmonogramu, diseminace a evaluace projektu.

Projekt byl naplánován tak, aby mohl být využit v praxi. Tento projekt by se dal uskutečnit na různých místech v České republice. Také by tento projekt mohl sloužit konkrétním mateřským nebo i základním školám, tedy jejich pedagogům, kdy by se mohl vytvořit vzdělávací program na míru. To znamená přizpůsobení konkrétních činností nebo teorie. Tento kurz by se mohl uskutečnit i na konkrétní škole, kam by se mohl naopak dostavit lektor. Lektor by tento kurz mohl upravit na 8 vyučovacích hodin s tím, že teorie by proběhla ve stručnějším výkladu, popřípadě by lektor účastníkům

přeposlal teoretické části elektronicky a převážně by se věnoval praktickým aktivitám, které by byly pro tento kurz stěžejní.

Během psaní této práce jsem si potvrdila důležitost neustálého vzdělávání se v různých oblastech a že učení je nedílnou součástí osobního i pracovního života.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

MONOTEMATICKÉ PUBLIKACE

BARTOŇKOVÁ, Hana. *Metodika a didaktika vzdělávání dospělých: studijní text pro kurz Certifikovaný lektor vzdělávání dospělých, specificky připravený pro pedagogické pracovníky škol zapojených do projektu UNIV 2 Kraje*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. 62 s. Studijní opory. ISBN 978-80-244-2716-4.

BARTOŇKOVÁ, Hana. *Projektování vzdělávací akce*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. 112 s. Studijní texty pro distanční studium. ISBN 80-244-1442-2.

ČINČERA, Jan et al. *Environmentální výchova z pohledu učitelů*. Vydání 1. Brno: Masarykova univerzita, 2016. 207 stran. ISBN 978-80-210-8439-1.

DVOŘÁKOVÁ, Miroslava a ŠERÁK, Michal. *Andragogika a vzdělávání dospělých: vybrané kapitoly*. Vydání první. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2016. 169 stran. Varia; 56. svazek. ISBN 978-80-7308-694-7.

DYTRTOVÁ, Radmila. *Environmentální výchova a vzdělávání: textová a studijní opora*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita v Praze, Institut vzdělávání a poradenství, 2014. 42 s. ISBN 978-80-213-2459-6.

JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina. *Environmentální činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: Josef Raabe, ©2010. 148 s. Nahlízet – nacházet. ISBN 978-80-86307-95-4.

LEBLOVÁ, Eliška. *Environmentální výchova v mateřské škole*. Vydání druhé. Praha: Portál, 2016. 175 stran. ISBN 978-80-262-1149-5.

MÁCHAL, Aleš a kol. *Úvod do environmentální výchovy a globálního rozvojového vzdělávání: soubor učebních textů*. 1. vyd. Brno: Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, 2012. 282 s. ISBN 978-80-87604-01-4.

MÁCHAL, Aleš. *Průvodce praktickou ekologickou výchovou*. Brno: Rezekvítek ve spolupráci s Lipkou – Domem ekologické výchovy, 2000. 205 s. ISBN 80-902954-0-1.

MÁCHAL, Aleš. *Průvodce praktickou ekologickou výchovou*. Brno: Rezekvítek ve spolupráci s Lipkou – Domem ekologické výchovy, 2000. 205 s. ISBN 80-902954-0-1.

MUŽÍK, Jaroslav. *Andragogická didaktika*. Vydání první. Praha: Codex Bohemia, 1998. 271 stran. ISBN 80-85963-52-3.

MUŽÍK, Jaroslav. *Profesní vzdělávání dospělých*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 263 s. Vzdělávání dospělých. ISBN 978-80-7357-738-4.

PRŮCHA, Jan. *Andragogický výzkum*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014. 152 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-5232-7.

RABUŠICOVÁ, Milada, ed. a RABUŠIC, Ladislav, ed. *Učíme se po celý život? o vzdělávání dospělých v České republice*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 339 s. ISBN 978-80-210-4779-2.

SMOLÍKOVÁ, Kateřina. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004. ISBN 80-87000-00-5.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

17/1992 Sb. Zákon o životním prostředí. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-17>

563/2004 Sb. Zákon o pedagogických pracovnících. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563>

ČINČERA, Jan. *Doporučené očekávané výstupy: Environmentální výchova v základním vzdělávání* [online]. Praha, 2011 [cit. 2022-03-19]. ISBN 978-80-87000-76-2. Dostupné z:

<https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=29297&view=4001>

Dotek. Dotek – Úvodní strana [online]. [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.dotek.eu/Uvodni-strana.html>

Ekopobyt. Ekopobyt [online]. [cit. 29.11.2021]. Dostupné z: <http://www.ekopobyt.cz/>

EVVO – 1. Mateřská škola Karlovy Vary. 1. Mateřská škola Karlovy Vary – Komenského 7, příspěvková organizace [online]. [cit. 27.11.2021]. Dostupné z: <https://www.materinkykv.cz/index.php/evvo/>

Historie ČSOP. Český svaz ochránců přírody [online]. 2019 [cit. 2021-11-24].

Dostupné z:

http://www.csop.cz/index.php?cis_menu=1&m1_id=1001&m2_id=1062&m_id_old=1000

Lipka. Lipka – Školské zařízení pro environmentální vzdělávání [online]. [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: <https://www.lipka.cz/o-nas?idm=4>

Mateřská škola Semínko. Toulcův dvůr [online]. [cit. 30.11.2021]. Dostupné z: <https://www.toulcuvdvur.cz/stranka/o-seminku>

Metodický pokyn MŠMT k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO). Metodický pokyn MŠMT k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty [online]. [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/ZVOE/2759/METODICKY-POKYN-MSMT-K-ZAJISTENI-ENVIRONMENTALNIHO-VZDELAVANI-VYCHOVY-A-OSVETY.html?rate=2>

Mrkvička a informační bulletin Mrkvička. Pavučina SSEV [online]. [cit. 29.11.2021]. Dostupné z: <http://www.pavucina-sev.cz/rubrika/71-PROGRAMY-MRKVICKA/index.htm>

NIDV – Od ledna pod novým názvem. Národní pedagogický institut České republiky. NIDV – Národní institut dalšího vzdělávání [online]. Copyright © NIDV 2019 [cit. 17.12.2021]. Dostupné z: <https://www.nidv.cz/o-nas/aktuality/od-ledna-pod-novym-nazvem-narodni-pedagogicky-institut-ceske-republiky>

Státní program environmentálního vzdělávání. Zpravodaj MŽP [online]. 2002 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/web/edice.nsf/75081E510C1CA35BC1256FC800431ACB/\\$file/z01-2002_9.pdf](https://www.mzp.cz/web/edice.nsf/75081E510C1CA35BC1256FC800431ACB/$file/z01-2002_9.pdf)

Toulcův dvůr – historie a organizační struktura. Toulcův dvůr [online]. [cit. 30.11.2021]. Dostupné z: <https://www.toulcuvdvur.cz/stranka/toulcuv-dvur-historie-a-organizacni-struktura>

Why Environmental Education is Important for Kids. Rubicon [online]. Copyright © 2022 Rubicon Technologies, LLC [cit. 15.03.2022]. Dostupné z: <https://www.rubicon.com/blog/environmental-education-for-kids>

Základy ekologie a problematiky životního prostředí pro pedagogy/Environmentální výchova/Formování české environmentální výchovy. Příspěvatelé Enviwiki [online]. [citováno 30. 11. 2021] https://www.enviwiki.cz/w/index.php?title=Z%C3%A1klady_ekologie_a_problematiky_%C5%BEivotn%C3%ADho_prost%C5%99ed%C3%AD_pro_pedagogy/Environment%C3%A1ln%C3%AD_v%C3%BDchova/Formov%C3%A1n%C3%AD_%C4%8Desk%C3%A9_environment%C3%A1ln%C3%AD_v%C3%BDchovy&oldid=15466

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Předběžná kalkulace	40
Tabulka 2 - První den (5.8.)	41
Tabulka 3 - Druhý den (6.8.)	43
Tabulka 4 - Třetí den (7.8.)	48

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 - Evaluační dotazník

Příloha 2 - Pozvánka na vzdělávací akci

Příloha 3 - Přihláška na vzdělávací akci

Příloha 4 - Osvědčení

Evaluační dotazník

Evaluační dotazník – Envihrátky pro předškoláky

Vážení účastníci kurzu, ráda bych Vás požádala o vyplnění tohoto dotazníku. Cílem dotazníku je zjištění kvality vzdělávací akce pro jeho případné zkvalitnění. Dotazník obsahuje několik typů otázek včetně slovního vyjádření. Vašich odpovědí nebude zneužito, neboť je dotazník zcela anonymní.

Předem děkuji za Váš čas a ochotu spolupracovat.

1. Ohodnoťte, prosím, lektora/ku (známkujte jako ve škole, v každém řádku označte úroveň křížkem):

	1 – výborný	2 – velmi dobrý	3 – dobrý	4 – dostatečný	5 – nedostatečný
Lektor je odborník					
Užití výukových metod					
Přínos poznatků pro praxi					
Příležitost k aktivnímu zapojení se					

2. Ohodnoťte, prosím, vzdělávací program (známkujte jako ve škole, v každém řádku označte úroveň křížkem):

	1 – výborný	2 – velmi dobrý	3 – dobrý	4 – dostatečný	5 – nedostatečný
Obsah programu byl vzhledem k mému očekávání					
Organizační zajištění programu					

3. Hodinová dotace programu byla (odpověď označte křížkem v rámečku):

Dostatečná	Měla být vyšší	Měla být nižší	Nedokážu posoudit
------------	----------------	----------------	-------------------

4. Máte nějakou konkrétní připomínku, poznámku (positivní, negativní) k tomuto kurzu:

Pozvánka na zážitkový kurz uprostřed krkonošské přírody

Centrum ekologické výchovy

Vás srdečně zve na vzdělávací akci s názvem

„ENVIHRÁTKY PRO PŘEDŠKOLÁKY“

Datum konání: **5. – 7. srpna 2022**

Místo konání: **Horská 175, 542 26, Horní Maršov**

Lektor:

Cena kurzu: **3 265 Kč**

Vzdělávací akce je určena všem pedagogickým pracovníkům z mateřských škol, kteří chtějí obohatit své vědomosti a dovednosti ohledně environmentální výchovy a jejího praktického začlenění.

Tento zážitkový kurz je plný her a zajímavých aktivit, které na Vás čekají přímo v srdci Krkonoš.

V případě zájmu o účast vyplňte, prosím, registrační formulář (nejpozději měsíc před zahájením

vzdělávacího kurzu), který naleznete na naší webové stránce:

www.ekologickavychova/registrace.cz

Přihláška na vzdělávací akci

Název vzdělávací akce: Envihrátky pro předškoláky

Datum a místo konání vzdělávací akce: 5. – 7. srpna 2022, Horská ulice 175, 542 26, Horní Maršov

Titul, jméno a příjmení:

Datum narození:

Telefon:

E-mail:

Název pracoviště:

Adresa zaměstnavatele:

Beru na vědomí, že výše uvedené osobní údaje bude Centrum ekologické výchovy zpracovávat v souvislosti se vzdělávací akcí, a to v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, v platném znění, a ve smyslu příslušných ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady č. (EU) 2016/679 (GDPR).

Dne: .....

Podpis.....

Závaznou přihlášku odešlete nejpozději měsíc před konáním vzdělávací akce na e-mailovou adresu: sever@ekologickavychova.cz

OSVĚDČENÍ

Jméno a příjmení:

Datum narození:

absolvoval(a) vzdělávací program

„ENVIHRÁTKY PRO PŘEDŠKOLÁKY“

Místo konání:

Datum zahájení: 5. srpna 2022

Datum ukončení: 7. srpna 2022

Způsob zakončení: absolvoval/a

Rozsah: 16 hodin

V Horním Maršově dne.....

Podpis.....